

Rapport

Nader onderzoek Wet natuurbescherming vleermuizen

Locatie	:	Enghuusweg 13, Putten
Kenmerk	:	2008N957/DME/rap1
Datum	:	15 juli 2021
Auteur	:	Dhr. D. van der Meer
Email	:	dvdmeer@idds.nl
Telefoon	:	06 – 8276 3301

Opdrachtgever	:	Rho Adviseurs B.V. Delftseplein 27b 3013 AA Rotterdam
---------------	---	---

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Rho Adviseurs is in het najaar van 2020 en het voorjaar van 2021 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Enghuusweg 13 te Putten. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Effectbeoordeling en hoofdstuk 6 Conclusie.

Tijdens de veldbezoeken zijn vier verschillende soorten vleermuizen waargenomen, dit waren de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. De gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis zijn enkele keren foeragerend waargenomen. De gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn enkel langs vliegend waargenomen. Tijdens het onderzoek zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen en geen baltsterritoria waargenomen. Hiermee zijn geen verblijven vastgesteld in het plangebied. Tevens zijn er geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute of essentieel foerageergebied van vleermuizen aanwezig is.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Plangebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek vleermuizen	7
4.	Resultaten	9
4.1	Bezoek 1: paarverblijven	9
4.2	Bezoek 2: paarverblijven	9
4.3	Bezoek 3: zomer- en kraamverblijven	9
4.4	Bezoek 4: zomer- en kraamverblijven	9
5.	Effectbeoordeling	10
5.1	Verblijfplaatsen	10
5.2	Foeragegebied	10
5.3	Vliegroute	10
6.	Conclusie	11
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	12

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Aanleiding tot het uitvoeren van dit nader onderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de sloop van de huidige opstallen en nieuwbouw op locatie. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een nader onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

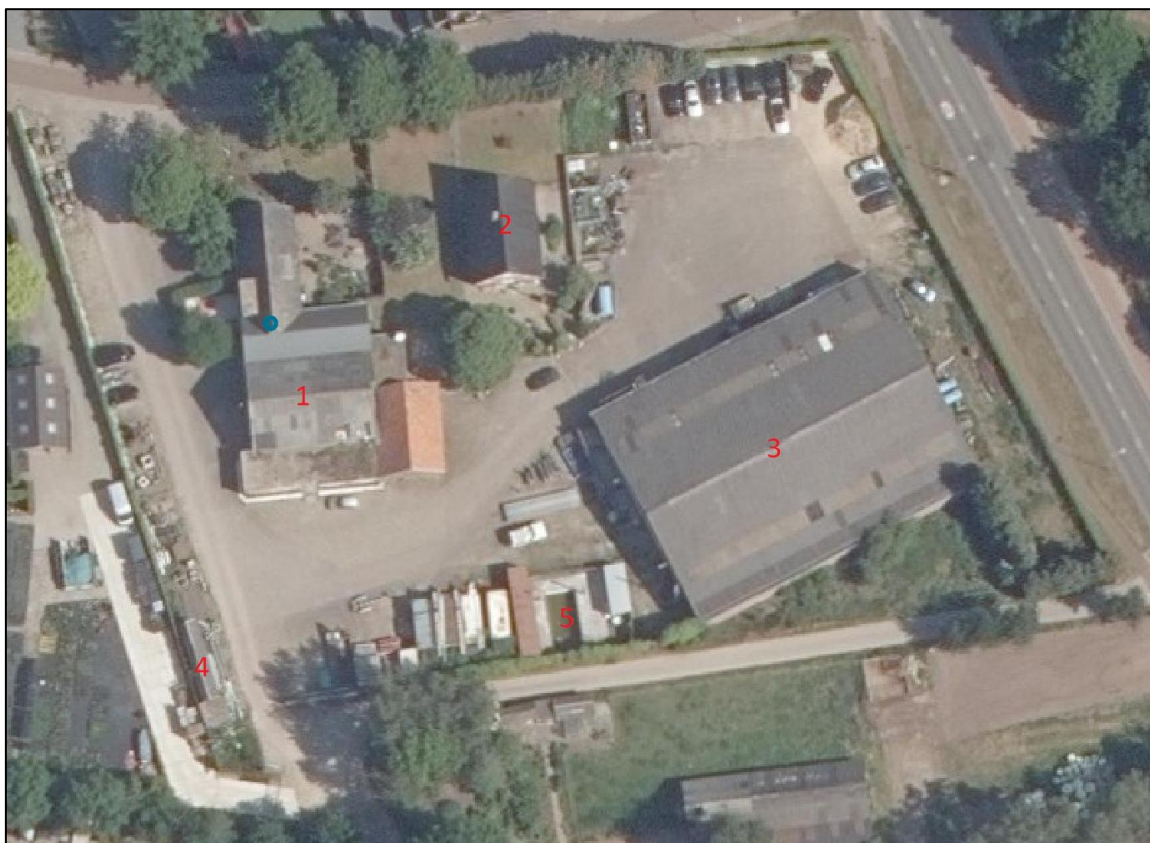
2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Plangebied

Het plangebied ligt aan de Enghuusweg 13 en 13a te Putten. Figuur 1 geeft een overzicht weer van het totale plangebied. In het plangebied staan 2 woningen, waarvan 1 met aanbouwen (nummers 1 en 2), een loods (3), een stalschuur (4) en zwembad en meerdere zeecontainers (5). Het plangebied is praktisch volledig versteend, op de voortuinen van beide woningen. Enkele bomen staan in de tuinen en achter de loods. Verder bestaan de tuinen voornamelijk uit gazon. Watergang ontbreekt in het plangebied en de omgeving daarvan. Rond het plangebied liggen wegen. Tijdens de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (kenmerk 19102250/RSL/rap1, datum 29 juli 2020) is gebleken dat enkel de loods geschikte openingen voor vleermuizen heeft. Dit betekent dat het nader onderzoek richt op gebouw 3 uit onderstaand figuur.

Figuur 1: Overzicht plangebied met daarop de verschillende bebouwing en het aanwezige groen.

3.2 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017 en 2021).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van een batdetector type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de quickscan werden vliegroutes en essentieel foerageergebied uitgesloten. Dit onderzoek richt zich alleen op de functie van verblijven voor vleermuizen. Massawinterverblijven zijn niet onderzocht, deze werden in de quickscan uitgesloten. Een overzicht van de veldbezoeken wordt weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden

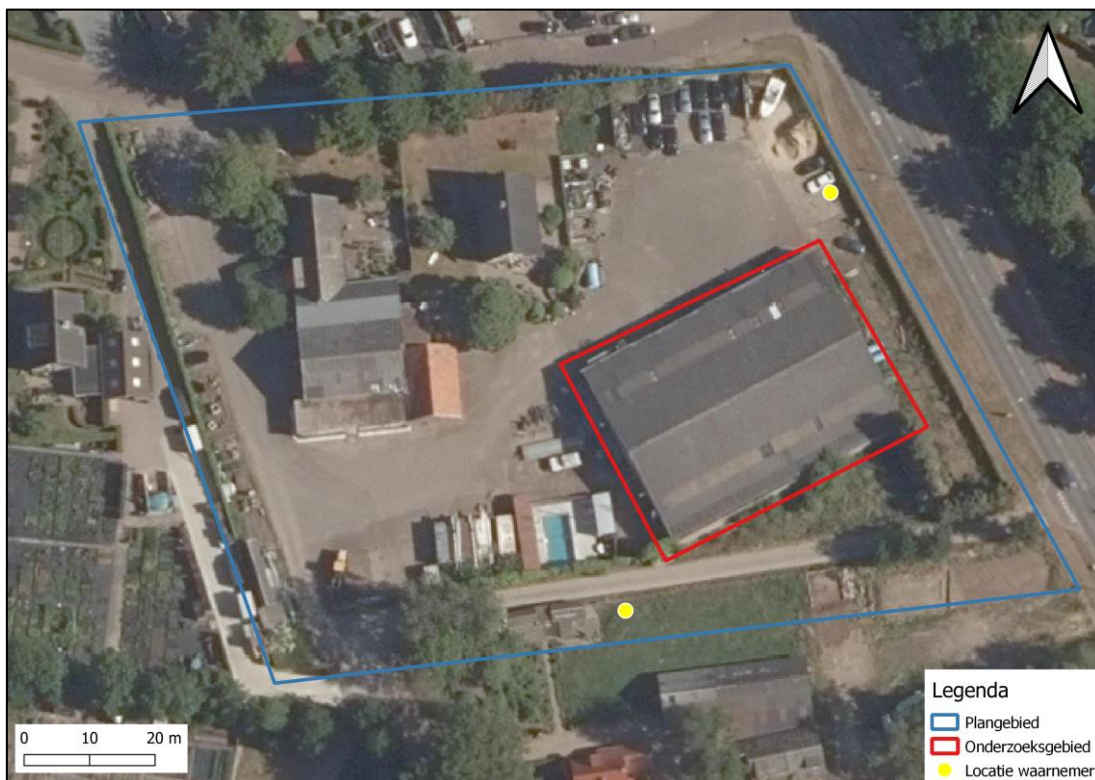
Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	15-09-2020	21:48 tot 23:51	19:52	Droog, 23°, wind 0bft, helder	1
2	30-09-2020	20:23 tot 22:25	19:17	Droog, 16°, wind 3bft, bewolkt	1
3	23-05-2021	21:35 tot 23:40	21:38	Droog, 17°, wind 2Bft, half bewolkt	2
4	13-06-2021	03:15 tot 05:20	05:16	Droog, 11°, wind 1Bft, helder	2

Het onderzoek is uitgevoerd door ecooloog R. Sluijs en R. Bouwmeester.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (R&O19102250, 29 juli 2020). Hieruit is gebleken dat een deel van het plangebied geschikt is voor vleermuizen om te verblijven. Aan de hand daarvan is een looproute bedacht voor het najaarsonderzoek (Figuur 2) en zijn strategische locaties bedacht voor het voorjaarsonderzoek (Figuur 3).

Figuur 2: Looproutes najaarsonderzoek.

Figuur 3: Strategisch gekozen locaties tijdens voorjaarsonderzoek.

4. Resultaten

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in Tabel 2.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Kleine dwergvleermuis						

4.1 Bezoek 1: paarverblijven

Op 15 september 2020 vond het eerste bezoek naar foerageergebied plaats. In het plangebied zijn af en toe, verspreid over de avond, en op verschillende plaatsen baltsvluchten van gewone dwergvleermuis waargenomen. Hierbij was geen sprake van een concentratie baltsvluchten die duiden op een paarterritorium. De gewone dwergvleermuis foerageerde ook af en toe in het plangebied. Tevens is de rosse vleermuis af en toe foerageerde waargenomen boven het plangebied. Van de ruige dwergvleermuis zijn slechts tien opnames gemaakt, dit betrof enkel overvliegende exemplaren. Daarnaast is er één opname gemaakt van een langs vliegende gewone grootoorvleermuis. Paarverblijven of -territoria zijn niet aangetroffen.

4.2 Bezoek 2: paarverblijven

Op 30 september 2020 vond het tweede bezoek plaats. Tijdens dit bezoek, dat aanving na een regenbui, zijn er wederom verspreid door het plangebied baltsvluchten waargenomen van de gewone dwergvleermuis. Ook tijdens dit bezoek waren er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een baltsterritorium. Gedurende dit tweede bezoek was er regelmatig een rosse vleermuis aan het foerageren boven het plangebied. Van ruige dwergvleermuis zijn slechts zeven opnames gemaakt, dit betrof eenmaal een foeragerend individu en zesmaal overvliegende dieren. Paarverblijven of -territoria zijn niet aangetroffen.

4.3 Bezoek 3: zomer- en kraamverblijven

Op 23 mei 2021 vond het eerste bezoek plaats waarbij de focus lag op zomer- en kraamverblijven. Om 21:47 werden de eerste langs vliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In de periode daarna is er een enkele keer een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Uitvliegende individuen zijn niet waargenomen en daarmee zijn geen verblijven vastgesteld.

4.4 Bezoek 4: zomer- en kraamverblijven

Het vierde en tevens laatste bezoek aan het plangebied vond plaats gedurende de ochtend van 13 juni. Ook tijdens dit bezoek was er af en toe een foeragerende gewone dwergvleermuis actief rond het plangebied. Om 04:26 werd de laatste gewone dwergvleermuis waargenomen, dit was 50 minuten voor zonsopkomst. Nadien bleef vleermuisactiviteit uit. Er zijn dan ook geen invliegende individuen waargenomen en daarmee zijn er geen verblijven vastgesteld.

5. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Hiermee is het uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen opzettelijk worden verstoord.

5.2 Foerageergebied

Foerageergebied wat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats van vleermuizen mag niet zomaar worden verwijderd. Indien het foerageergebied essentieel is, is het verwijderen hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats niet langer als zodanig kan functioneren omdat het alternatieve foerageergebied verder weg ligt, waardoor de vleermuizen teveel energie verliezen omdat ze langer moeten vliegen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog insectenaanbod hebben dat een kolonie vleermuizen hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De omgeving van het plangebied is enkele keren door een gewone dwergvleermuis gebruikt om te foerageren. Dit betreft geen essentieel foerageergebied omdat er in de omgeving voldoende bomen zijn om te blijven foerageren. Hiermee is uitgesloten dat de werkzaamheden een negatief effect hebben op essentieel foerageergebied van vleermuizen.

5.3 Vliegroute

Ook een vliegroute kan essentieel zijn voor het voortbestaan van een verblijfplaats. Doordat een kolonie gedwongen wordt om te vliegen, kan de kolonie besluiten de verblijfplaats te verlaten om een beter alternatief te vinden. Indirect wordt door het verwijderen of onderbreken van de vliegroute een verblijfplaats aangetast. Er zijn geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Het plangebied vormt ook geen duidelijk lijnvormig element wat leidt naar een foerageergebied. De geplande werkzaamheden hebben dan ook geen invloed op een vliegroute van vleermuizen. De ontwikkeling leidt niet tot overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb.

6. Conclusie

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Niet essentieel
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Kleine dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl